Бүтүн өлкәләрин пролетарлары, бирләшин!

ӘДӘБИЙЯТ ГӘЗЕТИ

АЗӘРБАЙЧАН СОВЕТ ЯЗЫЧЫЛАРЫ ИТТИФАГЫ ИДАРӘ ҺЕЙ'ӘТИНИН ОРГАНЫ

№ 1 (614) | Базар 7 январ 1951-чи ил | гиймәти 40 гәпик

Язычыларымызын ярадычылыг планлары

☆

Мир Чәлал

Москвада кечирилән Азәрбайчан әдәбийяты вә инчәсәнәти онкүнлүйү, биз язычылар үчүн пайтахт ичтимаийяты гаршысында икинчи имтаһан олду. Бу имтаһан бизим кечән он ил әрзиндә әлдә етдийимиз мүвәффәгиййәтләри нүмайиш етдирмәклә бәрабәр ярадычылыгымыздакы нөгсанлары да ачыб көстәрди, гаршымыза Сталин заманәсинә лайиг идеяча йүксәк ени бәдии әсәрләр яратмаг кими чох мүһүм вә шәрәфли вәзифәләр гойду.

Бөйүк гәләбәләрлә гаршыладыгымыз ени ил, бу бөйүк вәзифәләрин еринә етирилмәси үчүн бизим чошгун ярадычылыг илимиз олачагдыр.

Әдәбийятымызы мүасир мөвзуда язылан бөйүк әсәрләр—романлар, поэмалар, драмаларла зәнкинләшдирмәк үчүн биз язычылар ени илдә даһа мәһсулдар ишләмәлийик. Мән бу ил, «Яшыдлар» романынын икинчи һиссәсини гуртарачаг, бунунла янашы халгымызын гуручулуг ишләриндәки фәдакарлыгындан вә мәктәблиләримизин һәятындан бәһс едән һекайәләр язачагам.

☆

М. Ч. Чәфәров

Совет адамлары үчүн өмрүн бүтүн илләри ярадычылыг илләридир. Өтүб кечән һәр или гәләбә ифтихары илә йола салмаг вә ени или бөйүк ярадычылыг әмәлләри илә гаршыламаг һәр бир совет вәтәндашы үчүн ади бир иш олмушдур. Мән дә шадам ки, 1950-чи илдә аз да олса охучуларымызын тәләбләрини еринә етирмишәм. Кечән ил мән «Русия вә Азәрбайчан» китабынын биринчи һиссәсини язмышам. Илин ахырларында чохдан бәри үзәриндә ишләдийим «М. Ф. Ахундовун әдәби-тәнгиди көрүшләри» китабым чапдан чыхмышдыр. Дөрд көркәмли совет насири һаггында башладыгым әдәби портретләри языб гуртармышам.

Вәтәнимизин шанлы пайтахты Москвада кечирилән Азәрбайчан әдәбийяты вә инчәсәнәти онкүнлүйүндә Москва язычылары вә алимләри Азәрбайчан болшевикләринин рәһбәри М. Ч. Багыров йолдашын Азәрбайчан әдәби-бәдии тәнгидинин кеРидә галдыгы һаггындакы фикирләрини бүтүнлүклә тәсдиг едәрәк, тәнгидимизин гаршысында бөйүк вәзифәләр дурдугуну бир даһа гейд етдиләр. Бу вәзифәләри лайигинчә еринә етирмәк үчүн биз бүтүн гүввәләримизи сәрф етмәлийик. Ени илдә мән «Русия вә Азәрбайчан» китабынын икинчи һиссәси вә «Азәрбайчан совет әдәбийяты очеркләри» китабы үзәриндә ишләйәчәйәм.

☆

Маркар Давтян

Бу яхынларда Москвада кечирилән икинчи Азәрбайчан әдәбийяты вә инчәсәнәти онкүнлүйү мәним ярадычылыгым үчүн там бир мәктәб олду. Бөйүк вәтәнимизин пайтахтында милли формалы, сосиалист мәзмунлу әдәбийят вә инчәсәнәтә нә гәдәр йүксәк гиймәт верилдийини дәриндән дәрк етдим. Москвалыларын Азәрбайчан совет язычыларыны гызгын мәһәббәтлә гаршыламасы вә онларын әсәрләринә йүксәк гиймәт верилмәси буна парлаг сүбутдур.

Партиямызын вә милйонларла охучу күтләсинин язычы әмәйинә йүксәк гиймәт вермәсиндән руһланараг, мән бу ил кәнд коммунистләринин ишини вә фәдакарлыгыны көстәрән әсәр үзәриндә ишләйәчәйәм.

Сон вахтларда республикамызда колхозчуларын һәятында бөйүк дәйишиклик әмәлә кәлмишдир. Колхозчулар өз зәнкин тәчрүбәләри сайәсиндә ириләшдирилмиш кәнд тәсәррүфат артелинин үстүн олдугуна мөһкәм инанмышлар. Буна көрә дә кичик колхозларын бирләшдирилмәси уғрунда кениш мигясда ишләр көрүлмәкдәдир.

Инди кәнд партия тәшкилатларынын башлыча вәзифәси ириләшдирилмиш колхозлары тәшкилат-тәсәррүфат чәһәтчә даһа да мөһкәмләндирмәйи тә'мин етмәкдән, бүтүн колхозлары мүхтәлиф тәсәррүфат саһәләринә малик олан йүксәк кәлирли колхозлара чевирмәкдән ибарәтдир. Колхозларын тәсәррүфат саһәсиндә мүвәффәгиййәтләр газанмасы исә кәнддә партия-сияси ишин йүксәк сәвиййәдә олмасындан, партия тәшкилатларынын сияси вә тәсәррүфат фәалиййәтини дүзкүн сурәтдә бирләшдирмәк бачарыгындан асылыдыр.

Бу мөвзу язачагым ени әсәрин әсас мәзмунуну тәшкил едәчәкдир.

Бунунла янашы мән Мир Чәлалын «Бир кәнчин манифести» повестини ермәни дилинә тәрҹүмә едирәм. Бу әсәр Ермәнистан дөвләт нәшрийяты тәрәфиндән чап едиләчәкдир.

☆

Юсиф Әзимзадә

Вәтәнимизин пайтахты Москвада кечирилән Азәрбайчан совет әдәбийяты вә инчәсәнәти онкүнлүйү бизим кәләчәк ярадычылыг ишләримизи габагчадан мүәййәнләшдирән, гаршымыза бир чох ени тәләбләр гоян мүһүм бир һадисә олду. Шүбһәсиз ки, 1951-чи ил, һәр бир язычымызын ярадычылыгында мәһсулдар бир илә чевриләчәкдир. Онкүнлүкдә әсәрләримизин мүзакирәси заманы көстәрилән нөгсанлары арадан галдырмаг үчүн чидди дүшүнмәли вә әлә етмәлийик ки, ярадылан һәр бир әсәр, бундан сонра, ялныз республикамыз дахилиндә дейил, Үмумиттифаг мигясында да өз охучусуну тапсын. Бунун үчүн әсәрләримиз үзәриндә даһа чидди ишләмәли, тәләсмәмәли, һәяты вә инсанлары даһа әтрафлы өйрәнмәли, дилимизин сәлислийинә, һадисәләрин инандырычылыгына, рәнкарәнклийинә вә тәбиилийинә—бир сөзлә бәдиилик мәсәләсинә дәриндән фикир вермәлийик.

Шәхсән мәним 1951-чи илдәки ярадычылыг ишим, нефтчиләрин һәятындан вә әмәйиндән данышан «Бакылылар» повестини языб гуртармагдан ибарәт олачагдыр. Сосиалист Әмәйи Гәһрәманы Устабаба Пирмәммәд һаггында яздыгым «Онун һәяты» («Уста Пирмәммәд») очерки үчүн топладыгым материаллар бу ишдә мәнә чох көмәк едәчәкдир. Лакин мән, һисс едирәм ки, һәмин материалларла кифайәтләнә билмәйәчәйәм. Буна көрә дә повест үзәриндәки ишимлә мүвази олараг тез-тез «Бузовнанефт» трестинин газмачылары, усталары илә көрүшмәк, мүмкүн гәдәр чохлу әлавә материал топламаг фикриндәйәм. Мәним әсас мәгсәдим—Бакы нефтчиләринин әмәк фәдакарлыгыны, зәнкин мә'нәвиййатларыны ачыб көстәрмәк, Бакы нефтчисинин сурәтини яратмагдыр. Эйни заманда повестдә айры-айры саһәләрдә чалышан, лакин эйни мәгсәдә—өлкәйә даһа артыг нефт вермәк мәгсәдинә хидмәт едән инсанларын—ади газмачыдан тутмуш, рәһбәр ишчийә гәдәр—дөврүмүз үчүн сәчиййәви олан совет адамларынын ишини вә һәятыны бәдии бояларла әкс етдирмәйә чалышачагам.

☆

Ислам Сәфәрли

Москвада кечирилән Азәрбайчан әдәбийяты вә инчәсәнәти онкүнлүйү мәним дә ярадычылыгымда бөйүк бир дөнүш олду.

Москвада олдугум мүддәтдә габагчыл рус язычы вә тәнгидчиләрилә көрүшүб бир чох билмәдийим ярадычылыг сирләрини өйрәндим. Мән дәрк етдим ки, биз кәнч язычылар һәлә өз ярадычылыгымызда дөврүн тәләбләрилә аяглаша билмирик. Биз, бөйүк Сталин заманәсинә лайиг әсәрләр яратмаг, йүксәк бәдии зөвгә малик олан совет охучуларынын тәләбләринә чаваб вермәк үчүн гәһрәманлыгларла долу олан һәятымызы даһа дәриндән өйрәнмәли, өз сәнәткарлыг сәвиййәмизи дурмадан тәкмилләшдирмәлийик.

1951-чи илдә Азәрбайчанын башга кәнч язычылары кими мән дә бир сыра мөвзулар үзәриндә чалышачагам.

Ленин йолдашын ингилаби фәалиййәтини, онун бөйүк болшевикләр партиясыны яратмаг уғрунда апардыгы мүбаризәсини әкс етдирән «Гығылчым» адлы поэманы 1951-чи илдә чапа һазырлаячагам.

Бундан башга өлкәмиздә кедән әмәк гәһрәманлыгыны вә нәһәнк гуручулуг ишләрини әкс етдирән ени шеирләр үзәриндә чалышачагам. Һеч шүбһәсиз ки, 1951-чи ил мәним дә ярадычылыгымда ирәлийә доғру бир адым олачагдыр.